

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om en strategisk vision for europæisk standardisering frem mod 2020, (KOM(2011)311)

5. juli 2011

Sag 11/03496

/mkl-ebst sfr-ebst

1. Resumé

Kommissionen har den 1. juni 2011 fremsat en meddelelse om en strategisk vision for europæisk standardisering frem mod 2020, som indeholder initiativer, der kan gøre det europæiske standardiseringssystem mere tidssvarende, effektivt og fleksibelt.

Meddelelsen indeholder en række konkrete forslag til initiativer, herunder at tjenesteydelser omfattes af standardiseringssystemet, at standardiseringssystemet effektiviseres, og at interessenter sikres øget medindflydelse i standardiseringsprocesserne.

2. Baggrund

Kommissionen har den 1. juni 2011 offentliggjort en reguleringspakke på standardiseringsområdet. Pakken indeholder et forslag til Europa-Parlamentets og Rådet forordning vedr. europæisk standardisering og en meddelelse om en strategisk vision for europæisk standardisering frem mod 2020 (KOM(2011)311).

Meddelelsen om en strategisk vision for europæisk standardisering frem mod 2010 (KOM(2011)311) er oversendt til Rådet den 7. juni 2011 i dansk sprogversion.

3. Formål og indhold

Formål

Kommissionens meddelelse har til hensigt at påpege fokusområder i det europæiske standardiseringssystem, som kan understøttes yderligere gennem konkret udmøntning af de enkelte initiativer. I meddelelsen lægges der særligt vægt på, at standardisering fremover i højere grad skal understøtte bl.a. innovation og industripolitik, og at konkrete tilpasninger kan bidrage til at sikre et effektivt og inklusivt system for standardisering i Europa. Som endelig konsekvens skal standarder bidrage til øget samhandel i unionen samt skabe øget vækst og produktion hos virksomheder og på makroøkonomisk niveau.

Indhold

Meddelelsen indeholder følgende konkrete initiativer:

Med henblik på at *forbedre effektiviteten af standardiseringsystemet* foreslår Kommissionen følgende initiativer:

1. Kommissionen vil fastsætte et årligt arbejdsprogram med prioriteter på standardiseringsområdet på baggrund af en høring af relevante interessenter.
2. Kommissionen vil forlange, at europæiske standarder for innovation og tjenesteydelser udarbejdes og vedtages hurtigt.
3. Finansieringen af de europæiske standardiseringsorganer skal betinges af visse resultatkræfter, herunder bl.a. nedbringelse af udviklingstiden på standarder med 50 % inden 2020.
4. Kommissionen vil tilstræbe upartiskhed og et solidt videnskabeligt fundament for udarbejdelse af europæiske standarder, som indeholder videnskabelige komponenter.
5. Europæiske standardiseringsorganer, medlemslande og øvrige standardiseringsorganer skal øge den offentlige opmærksomhed og undervisning om standardisering.

Med henblik på at *adressere centrale samfundsmæssige udfordringer* foreslår Kommissionen følgende initiativer:

6. Kommissionen lægger op til en revision af direktiv 2001/95/EF (produkt sikkerhedsdirektivet) for at styrke brugen af og nedbringe udviklingsperioden for europæiske standarder.
7. Kommissionen vil udvide brugen af standarder til at understøtte lovgivning på miljø- og sikkerhedsområdet.
8. Medlemslandene skal sikre effektiv inddragelse af interessenter i udviklingen af standarder.
9. Nationale og europæiske standardiseringsorganer skal tage højde for forbrugere, miljø og handicaptilgængelighed i deres inddragelse af interessenter.

Med henblik på *en inklusiv proces ved udvikling af standarder* foreslår Kommissionen følgende initiativer:

10. De europæiske standardiseringsorganer anmodes om at vurdere muligheden for at indføre en alternativ proces for udvikling af standarder, som er særligt følsomme eller af særlig offentlig interesse.
11. Kommissionen vil bede nationale og europæiske standardiseringsorganer om at dokumentere overensstemmelse med WTO's TBT-principper.
12. Nationale og europæiske standardiseringsorganer anmodes om at udvikle et bedømmelsessystem til at overvåge gensidig inddragelse i udviklingen af standarder.

13. Medlemslandene tilskyndes til at støtte inddragelsen af interesseorganisationer i standardiseringsarbejdet, herunder særligt SMV-organisationer.

14. De nationale standardiseringsorganer opfordres til at afdække mulighederne for billigere standarder og standardiseringspakker for at nedbringe omkostningerne med henblik på at give særlige grupper, eksempelvis SMV'er, øget adgang til standarder.

15. Europæiske interesseorganisationer skal styrkes, bl.a. gennem finansiel bistand fra Kommissionen.

Med henblik på *at styrke det indre marked for tjenesteydelser* foreslår Kommissionen følgende initiativer:

16. Tjenesteydelser skal omfattes af anvendelsesområdet for det tilhørende forordningsforslag om standardisering.

17. Kommissionen vil, når der opstår efterspørgsel, anmode om udvikling af frivillige standarder for tjenesteydelser.

18. Der etableres en højniveaugruppe vedrørende tjenesteydelser.

Med henblik på *at understøtte den teknologiske udvikling og sikre interoperabilitet på det indre marked* foreslår Kommissionen følgende initiativer:

19. Der skal kunne refereres til udvalgte IKT-standarder i offentlige udbud.

20. Kommissionen vil arbejde for, at der i EU's retsakter i stigende grad henvises til udvalgte IKT-standarder.

21. Kommissionen vil oprette en interessent-platform, som kan rådgive Kommissionen om implementering af standardiseringspolitikken på IKT-området.

22. Medlemslandene opfordres til at øge anvendelsen af udvalgte IKT-standarder i offentlige udbud.

23. De internationale standardiseringsorganer opfordres til at inddrage privat-udviklede IKT-standarder i det europæiske standardiseringssystem gennem eksempelvis hurtige procedurer (fast track).

Med henblik på *at styrke grundlaget for samhandel med tredjelande* foreslår Kommissionen følgende initiativer:

24. Kommissionen vil fortsat promovere øget overensstemmelse i forhold til internationale standarder samt brugen af private standarder i forbindelse med forhandlinger om regulering og samhandel.

25. Kommissionen vil øge den tekniske bistand til lande og regioner for at øge inddragelsen i standardiseringsarbejdet.

26. Kommissionen vil støtte europæiske standardiseringsekspertter i lande med særligt samhandelspotentialer.

27. Kommissionen opfordrer nationale og europæiske standardiseringsorganer til at fremsætte flere forslag til internationale standarder på områder, hvor Europa er fremtrædende.

28. De nationale standardiseringsorganer forventes at optræde samlet i internationale fora.

Med henblik på *at sikre en effektiv revision af det europæiske standardiseringssystem* foreslår Kommissionen følgende initiativ:

29. I 2013 indledes en uvildig evaluering af udviklingen i det europæiske standardiseringssystem og implementeringen af meddelelsens initiativer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det vurderes, at meddelelsen ikke har egentlige lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark. Udmøntning af meddelelsens initiativer i konkrete retsakter kan potentielt få betydning for dansk lovgivning, men disse konsekvenser anføres i forbindelse med den konkrete udmøntning af initiativerne.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget. De fremlagte initiativer vil ved en senere udmøntning kunne indebære udgifter på EU's budget i form af finansiel støtte til europæiske sammenslutninger, der repræsenterer SMV'er og samfundets interesseparter. Danmark betaler ca. 2 % af EU's udgifter. Den forudsatte nationale medfinansiering forventes at ville kunne afholdes inden for de eksisterende rammer. Kommissionen vil derudover eventuelt gøre finansieringen af europæiske standardiseringsorganer betinget af, at de lever op til visse resultatkræterier, og at de opfylder opstillede målsætninger. Udgiften til finansiering af europæiske standardiseringsorganer kan dermed vise sig at blive mindre end disponeret i EU's budget, hvis de europæiske standardiseringsorganer ikke lever op til resultatkræterierne.

Meddelelsen skønnes ikke i sig selv at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes ikke i sig selv at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Ved en senere udmøntning skønnes meddelelsen at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU generelt, idet initiativerne 8 og 13 sikrer en øget inddragelse af interessenter i standardiseringsprocessen.

8. Høring

Meddelelsen er sendt i høring i Specialudvalget for Vækst og Konkurrenceevne med frist den 24. juni 2011. Der er modtaget høringssvar fra DI, Dansk Standard, Landsorganisationen i Danmark og Oracle Danmark.

DI finder det overordnet set positivt, at Kommissionen fremsætter initiativer til udvikling af det europæiske standardiseringssystem i fremtiden. DI mener dog, at der er behov for i højere grad at anerkende, at en betragtelig del af det nuværende arbejde med standardisering udføres og finansieres af erhvervslivet, og at standarder fortsat som udgangspunkt skal være frivillige og markedsdrevne. DI mener ikke, at de foreslåede tiltag til interessentinddragelse reelt vil sikre interessentinddragelse, fordi tiltagene ikke adresserer de reelle udfordringer for interessenterne i form af manglende ressourcer – både tidsmæssigt, økonomisk og kompetencemæssigt. DI støtter i udgangspunktet en nedbringelse af udviklingstiden for standarder, men lægger vægt på, at dette ikke må ske på bekostning af konsensus og kvalitet samt inddragelse af interessenter. I relation til IKT-standarder anerkender DI, at der kan være behov for at samarbejde med etablerede fora/konsortier, således at relevante standarder kanaliseres ind i det europæiske standardiseringssystem. Dette bør ske gennem de europæiske standardiseringsorganisationer, og ikke ved en Kommissionsprocedure.

Dansk Standard (DS) støtter i udgangspunktet en revision af det europæiske standardiseringssystem, men mener, at der er behov for at anerkende den allerede opnåede indsats samt de grundlæggende og velfungerende strukturer i det eksisterende system – herunder det nationale delegationsprincip. DS støtter Kommissionens idéer om udarbejdelse af arbejdsprogrammer, men understreger at dette skal ske ved en inklusiv proces. DS støtter generelt nedbringelse af udviklingstiden på standarder på innovative områder, men anbefaler forsigtighed ift. kobling til finansiering, idet effektivisering ikke må forringe kvalitet og konsensus. Derfor skal det etablerede standardiseringssystem som udgangspunkt anvendes, idet en alternativ produktionslinje ikke nødvendigvis er hverken inklusiv eller effektiv. DS bakker op om tiltag til at udbrede kendskab til og markedsføring af europæisk standardisering, men efterspørger konkrete initiativer. DS er generelt positiv ift. at støtte de europæiske interesseorganisationer og at inddrage tjenesteydelser i standardiseringssystemet, men efterspørger konkrete tiltag. DS påpeger, at den foreslåede procedure for godkendelse af IKT-standarder hverken er inklusiv

eller sikrer efterlevelse af WTO's TBT-principper. DS støtter en rådgivende interessentplatform, inddragelse af IKT-standarder i offentlige udbud, en fælleseuropæisk tilgang til international standardisering og en evaluering af meddelelsens initiativer i 2013, hvilket dog foreslås rykket til 2014.

Landsorganisationen i Danmark (LO) mener generelt, at der kan opstå centrale dilemmaer i forhold til nedbringelse af udviklingstiden i forhold til interessentinddragelse og gennemsigtighed. Endvidere påpeger LO, at der er behov for at tage højde for de sociale områder, herunder arbejdsmiljø, når det centrale fokus for meddelelsen er bæredygtig vækst. LO ønsker gennemgående, at meddelelsen også tager højde for arbejdssikkerhed de steder, hvor der lægges fokus på forbruger- og miljøbeskyttelse. Ligeledes bør arbejdstagerorganisationer fremgå af interessentoversigten og af oversigten over organisationer berettiget til finansiering. LO efterspørger desuden, at det specificeres nærmere, hvem der deltager i IKT-interessentplatformen, som Kommissionen vil udpege til at rådgive sig om IKT-standarder.

Oracle Danmark (OD) støtter generelt en revision af det europæiske standardiseringssystem og bakker op om et øget internationalt fokus. OD finder det desuden positivt, at man ved reformen åbner mulighed for at referere til privat udviklede IKT-standarder i offentlige udbud og underlægge evalueringen af sådanne standarder WTO's kriterier for gennemsigtighed. OD efterspørger i meddelelsen et konkret initiativ til ændring af de europæiske standardiseringsorganers monopol, hvor det findes hensigtsmæssigt – eksempelvis indenfor IKT-området – til fordel for private fora som W3C og OASIS. OD efterspørger, at Kommissionen går videre i reformen af de nationale standardiseringsorganer, og at de nationale organer bliver fortalere for brug og udvikling af internationale standarder snarere end europæiske.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De foreløbige tilkendegivelser fra medlemsstaterne indikerer, at de fleste medlemslande generelt er positive og støtter en gennemgang og evaluering af det eksisterende europæiske standardiseringssystem.

Flere medlemslande lægger vægt på, at initiativerne ikke må ændre det nationale delegationsprincip, men er positive overfor tiltag til at støtte inddragelse af alle interessenter og et åbent og transparent system. Derved støtter en stor del af medlemslandene som udgangspunkt også, at udviklingstiden for standarder kan nedbringes, under hensyn til fortsat gennemsigtighed og konsensus i processen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt Kommissionens meddelelse med initiativer til fremtidig tilpasning af det europæiske standardiseringssystem, idet der kan være behov for at tilpasse standardiseringsprocessen til en globaliseret verden samt den teknologiske udvikling.

Derudover er det generelt regeringens holdning, at standardisering kan være et vigtigt redskab til at gennemføre offentlig politik samt til at sikre færre handelshindringer i EU's indre marked.

Regeringen finder det væsentligt at bibeholde det nationale delegationsprincip, og støtter samtidig alle tiltag til at sikre et åbent og transparent system, hvor alle interessenter, herunder SMV'er, forbrugere og arbejdstagere, har mulighed for at deltage i standardiseringsprocessen. Regeringen er endvidere positiv overfor inddragelse af tjenesteydelser i den tilhørende forordnings anvendelsesområde.

Regeringen støtter i udgangspunktet, at privat udviklede IKT-standarder kan få status som formelle standarder, og blandt andet skal kunne anvendes i offentlige udbud, men mener samtidig at der er behov for, at WTO's TBT-krav til transparens og interessentinddragelse skal tilgodeses. De foreslåede kriterier og procedurer herfor – herunder i relation til rådgivende komitéer/interessentplatforme – bør i højere grad sikre dette.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Sagen er tidligere nævnt i forbindelse med Kommissionens offentlige høring vedr. det fremtidige europæiske standardiseringssystem. Udvalget har i den forbindelse modtaget høringsnotat den 18. maj 2010 (EUU alm. del – Bilag 385).